

Pojęcia, które warto poznać, aby nie zgubić się w świecie archiwów i archiwaliów

Państwowy zasób archiwalny — całość materiałów archiwalnych kwalifikujących się do trwałego przechowywania w archiwach znajdujących się we władaniu państwa lub pod jego ochroną prawną, niezależnie od miejsca przechowywania.

Zasób archiwum — całość materiałów archiwalnych danego archiwum.

Archiwalia — materiały archiwalne przechowywane albo kwalifikujące się do trwałego przechowywania w archiwum.

Materiały archiwalne — wszelkie dokumenty będące wytworem działalności twórców zespołów kwalifikujące się do trwałego lub czasowego przechowywania w archiwum.

Zespół archiwalny — materiały archiwalne wytworzone i zgromadzone w wyniku działalności instytucji (urzędu) lub osoby fizycznej, powiązane ze sobą organicznie, które zostały zarchiwalizowane (nie mają już związku z bieżącą działalnością instytucji, są przygotowywane do przekazania do archiwum).

Zbiór archiwalny — dokumenty zgromadzone przez instytucje (urzędy) lub osoby fizyczne pod określonym kątem widzenia, mające w całości lub w przeważającej części charakter materiałów archiwalnych.

Kolekcja archiwalna --> zbiór archiwalny.

Akta — dokumentacja twórcy zespołu powstała w wyniku jego działalności, utrwalona za pomocą pisma niezależnie od techniki wykonania i formy zewnętrznej.

Dokument — pismo uwierzytelnione, sporządzone z zachowaniem przyjętych w danej epoce i miejscu form zewnętrznych i wewnętrznych, stwierdzające lub ustanawiające pewien stan prawny albo też służące do wykonywania uprawnień; zapis bez względu na jego postać będący świadectwem jakiegoś faktu (faktów) i zjawisk obiektywnej rzeczywistości lub przepisów myśli ludzkiej.

Jednostka archiwalna — odrębna fizycznie jednostka materiałów archiwalnych (dokument, księga, poszyt, plik, wiązka, teczka, mapa lub jej arkusz, rysunek lub jego arkusz, fotografia, krążek taśmy magnetofonowej lub filmowej, płyta gramofonowa itp.). Zazwyczaj jednostka archiwalna stanowi jednostkę inwentarzową.

Jednostka inwentarzowa — materiały archiwalne określonego zespołu (zbioru) stanowiące jedną pozycję w inwentarzu zespołu (zbioru) archiwalnego.

Pomoce archiwalne — różne postacie opracowań dotyczących głównie treści i formy materiałów archiwalnych, sporządzone wg ustalonych zasad, dla celów ewidencji, informacji i udostępniania (np. inwentarz archiwalny, katalog tematyczny, indeks, skorowidz, sumariusz i inne).

Archiwista — pracownik archiwum realizujący zadania z zakresu: kształtowania narastającego zasobu, ewidencjonowania i opracowywania materiałów archiwalnych, prac badawczych w dziedzinie archiwistyki. [np. fot. jakichś starych ksiąg z zasobu APW]